

Odluka:

PŽ 3527/2018-3

Zbirni podatci

Broj odluke: PŽ 3527/2018-3

Datum odluke: 28.05.2020

Vrsta odluke: Presuda

[Poveznica do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Tekst

Poslovni broj: 12 PŽ-3527/2018-3

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Kamelije Parać, predsjednika vijeća, Maje Bilandžić, suca izvjestitelja i Gorane Aralice Martinović, člana vijeća, u pravnoj stvari tužitelja L. K. iz A1, OIB B1, koju zastupa punomoćnik Z. Š., odvjetnik u Osijeku, protiv tuženika J. K. iz A1, OIB B2, kojeg zastupa punomoćnik D. Z., odvjetnik u Odvjetničkom društvu D. Z. & partneri d.o.o. iz Zagreba, **radi utvrđenja i podjele bračne stečevine**, odlučujući o tuženikovo žalbi protiv presude Trgovačkog suda u Osijeku poslovni broj P-483/2017-11 od 10. travnja 2018., u sjednici vijeća održanoj 28. svibnja 2020.

p r e s u d i o j e

Odbija se tuženikova žalba kao neosnovana i potvrđuje presuda Trgovačkog suda u Osijeku poslovni broj P-483/2017-11 od 10. travnja 2018.

Obrazloženje

Presuda TS Osijek

Pobijanom presudom Trgovački sud u Osijeku prihvatio je tužbeni zahtjev te je utvrđeno da bračnu stečevinu tužiteljice i tuženika čini poslovni udjel u trgovačkom društvu A. š. Z. d.o.o. za obuku i usluge u cestovnom prometu A2, upisano u sudskom registru Trgovačkog suda u Osijeku pod MBS 030018835 u ukupnom iznosu od 20.000,00 kn što predstavlja 100% ukupnog temeljnog kapitala trgovačkog društva A. š. Z. d.o.o. A3 **(točka I. izreke)**, da je tužiteljica sukladno odredbi čl. 417. Zakona o trgovačkim društvima **ovlaštenik na poslovnom udjelu iz točke I. u ½ dijela (točka II. izreke)**, **odlučeno je da se ovlašćuje tužiteljica temeljem presude zatražiti od uprave trgovačkog društva A. š. Z. d.o.o. A3, upis u knjigu poslovnih udjela da je ona imatelj ½ dijela poslovnog udjela iz točke I. (točka III. izreke)** te je naloženo tuženiku da tužiteljici nadoknadi parnični trošak u iznosu od 5.487,50 kn u roku od osam dana **(točka IV. izreke)**.

Iz obrazloženja proizlazi da je prvostupanjski sud utvrdio da su stranke u ovom postupku bivši bračni drugovi koji su brak sklopili 26. srpnja 1987., da je brak razveden pravomoćnom sudskom odlukom od 5. prosinca 2014., da su tijekom trajanja braka stranke stekle društvo A. š. Z. d.o.o. A3, koje je u registru Trgovačkog suda u Osijeku upisano na ime tuženika J. K. s temeljenim kapitalom u iznosu od 20.000,00 kn i koji predstavlja zajedničku imovinu odnosno bračnu stečevinu, da je sukladno odredbi čl. 36. Obiteljskog zakona („Narodne novine“ broj 103/15) bračna imovina ona koju su bračni drugovi stekli radom u vrijeme trajanja bračne zajednice ili potječe iz te imovine, da su bračni drugovi u jednakim dijelovima suvlasnici bračne stečevine, ako nisu drugačije ugovorili. Kako je društvo A. š. Z. d.o.o. A3 s temeljnim kapitalom u iznosu od 20.000,00 kn osnovano 10. srpnja 1990., u vrijeme trajanja bračne zajednice, odluka je donesena na temelju odredbe čl. 417. Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine“ broj: 111/93, 34/99, 121/99, 52/00,

118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12 i 68/13; dalje: ZTD). Odluka o troškovima postupka donesena je na temelju odredbe čl. 154. st. 1. i čl. 155. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj: 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 i 89/14; dalje: ZPP) i odredaba Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika („Narodne novine“ broj: 91/04, 37/05, 59/07 i 148/09; dalje: Tarifa).

Žalba tuženika

Protiv navedene presude žalbu je podnio tuženik iz svih zakonskih razloga s prijedlogom ovom sudu preinačiti pobijanu presudu, podredno ukinuti ju i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje. Traži naknadu troškova žalbenog postupka u iznosu od 2.362,50 kn. U žalbi navodi da je pogrešna odluka o neosnovanosti prigovora stvarne nenadležnosti jer da je tužitelj zahtijevao i podjelu bračne stečevine za što je nadležan Općinski sud u Osijeku jer se radi o obiteljsko pravnom institutu koji je uređen odredbama Obiteljskog zakona, da sud nije odlučivao o raspolaganju članstvom u trgovačkom društvu nego u utvrđenju je li poslovni udjel po zakonu bračna stečevina pa je i zbog toga za postupanje nadležan Općinski sud, da se tužba radi utvrđenja bračne stečevine u ovom slučaju trebala proširiti i na trgovačko društvo odnosno na upravu tog društva kako bi se upis poslovnog udjela mogao izvršiti na zakonit i valjan način s obvezom tužitelja prema vlasniku tog društva, u ovom slučaju tuženiku radi izdavanja isprave podobne za upis tužiteljevog suvlasničkog dijela na predmetnom poslovnom udjelu te da je sud odlučivao izvan granica postavljenog tužbenog zahtjeva pa je prekoračio zahtjev i zbog toga počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka.

Tužitelj nije podnio odgovor na žalbu.

Žalba nije osnovana.

Ispitavši pobijanu presudu na temelju odredaba čl. 365. st. 1. i 2. ZPP-a, u granicama razloga navedenih u žalbi, te pazeći po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba postupka iz čl. 354. st. 2. t. 2., 4., 8., 9., 11., 13. i 14. ZPP-a i na pravilnu primjenu materijalnog prava, ovaj sud nalazi da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo, ali bi i pravilnom primjenom materijalnog prava, valjalo isto odlučiti o tužbenom zahtjevu. Naime, prvostupanjski sud je pogrešno primijenio odredbe Obiteljskog zakona iz 2015., s obzirom na to da su stranke brak sklopile 26. srpnja 1989. Odredbom čl. 551. Obiteljskog zakona („Narodne novine“ broj: 75/14, 5/15 i 103/15) propisano je da se odredbe tog Zakona primjenjuju se i na obiteljske odnose koji su nastali do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, ako zakonom nije drukčije određeno (st. 1.) te da se danom stupanja na snagu ovoga Zakona ne mijenjaju prava i dužnosti stečena prema prijašnjim propisima. Takvu odredbu sadržavao je i Obiteljski zakon („Narodne novine“ broj 116/03), kao i prije važeći Obiteljski zakon („Narodne novine“ broj 162/98). Stoga se na imovinu stečenu za vrijeme trajanja bračne zajednice do 1. srpnja 1999., kao dana početka primjene Obiteljskog zakona („Narodne novine“ broj 162/98) primjenjuju odredbe zakona koji je bio na snazi u vrijeme stjecanja te imovine, tj. odredbe Zakona o braku i porodičnim odnosima („Narodne novine“ broj 51/89).

Nadalje, u postupku koji je prethodio donošenju pobijane presude, nije počinjena niti jedna od bitnih povreda odredaba parničnog postupka na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti kao niti bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. t. 12. ZPP-a na koju tuženik upire u žalbi jer suprotno proizlazi iz podataka u spisu. Naime, sud nije prekoračio tužbeni zahtjev nego je sudio u granicama tužbenog zahtjeva postavljenog u tužbi.

Neosnovano ističe žalitelj u žalbi da je u ovom predmetu stvarno nadležan Općinski sud. Sukladno odredbi čl. 34.b st. 2. ZPP-a, trgovački sudovi u parničnom postupku u prvom stupnju sude sporove u povodu osnivanja, rada i prestanka trgovačkog društva kao i o raspolaganju članstvom i članskim pravima u trgovačkom društvu. Predmet ovog postupka je zahtjev tužitelja da se utvrdi da bračnu stečevinu tužitelja i tuženika, čini poslovni udjel trgovačkog društva A. š. Z. d.o.o. A3 i da je tužitelj ovlaštenik na poslovnom udjelu u ½ dijela. Tužitelj traži da temeljem presude zatraži od uprave društva da se upiše kao imatelj ½ dijela poslovnog udjela u knjizi poslovnih udjela.

Nije sporno da su stranke sklopile brak 26. srpnja 1987. koji je rastavljen pravomoćnom sudskom odlukom od 5. prosinca 2014., da je tuženik jedini osnivač trgovačkog društva A. š. Z. d.o.o. A2 i ujedno direktor navedenog društva te da je društvo osnovano za vrijeme trajanja braka, 10. srpnja 1990.

Iz obrazloženja pobijane presude proizlazi da je prvostupanjski sud utvrdio da bračnu stečevinu stranaka čini poslovni

udjel u trgovačkom društvu A. š. Z. d.o.o. A3, da je tužitelj ovlaštenik na poslovnom udjelu u ½ dijela te je tužitelj ovlašten na temelju presude zatražiti od uprave trgovačkog društva A. š. Z. d.o.o. A3 upis da je imatelj ½ dijela poslovnog udjela, u knjigu poslovnog udjela.

Poslovni udjeli u određenom trgovačkom društvu podrazumijevaju skup svih prava i obveza članova društva u tim društvima na temelju preuzetog poslovnog udjela (čl. 409. ZTD) te se poslovni udjeli mogu prenositi i nasljeđivati (čl. 412. ZTD-a). U načelu, Zakon o trgovačkim društvima dopušta slobodan prijenos ili nasljeđivanje poslovnog udjela, pa ako se prenese ili naslijedi poslovni udio stjecatelj tog poslovnog udjela postaje član društva na način da se njegovo članstvo izvodi iz članstva prethodnika. Osim opisanog raspolaganja koje ima za posljedicu izvedeno stjecanje članstva u društvu, poslovnim udjelom se može raspolagati i bez prijenosa članstva u društvu na način da se treća osoba ovlašćuje koristiti nekim pravima iz poslovnog udjela. Međutim, u slučaju kada je jedan bračni drug nositelj poslovnog udjela u određenom društvu, a društvo je osnovano za vrijeme trajanja braka, drugi bračni drug je ovlaštenik na tom poslovnom udjelu u smislu odredbe čl. 417. ZTD-a u vezi s odredbama Zakona o braku i porodičnim odnosima, a kasnije i Obiteljskog zakona. U smislu navedene odredbe Zakona o trgovačkim društvima, izraz „više ovlaštenika na poslovnom udjelu“ označava i slučaj kada je poslovni udjel stekao jedan bračni drug. Drugi bračni drug je ovlaštenik na tom udjelu što znači da bračnim drugovima zajedno i nepodijeljeno pripada taj poslovni udio. Oni nisu pojedinačno i svaki za sebe članovi društva pa se u knjigu poslovnih udjela uz poslovni udio koji im zajednički pripada upisuje svaki od njih. Bračni drugovi čine određenu zajednicu pri čemu treba razlikovati dva pravna odnosa: odnos ovlaštenika i društva i međusobni odnos između ovlaštenika.

Nije sporno da su stranke sklopile brak 26. srpnja 1987. koji je rastavljen pravomoćnom sudskom odlukom od 5. prosinca 2014., da je tuženik jedini osnivač trgovačkog društva A. š. Z. d.o.o. A2 i ujedno direktor navedenog društva te da je društvo osnovano za vrijeme trajanja braka, 10. srpnja 1990.

Prema odredbi čl. 271. Zakona o braku i porodičnim odnosima imovina koju su bračni drugovi stekli radom za vrijeme trajanja bračne zajednice, ili potječe iz te imovine, njihova je zajednička imovina kojom bračni drugovi raspolažu sporazumno (čl. 277. st. 1. tog Zakona). Svaki bračni drug može za vrijeme trajanja braka ili nakon prestanka braka, tužbom zahtijevati da sud utvrdi koliki je njegov dio u zajedničkoj imovini ili dijelu te imovine ili na pojedinoj stvari iz te imovine, a kod utvrđivanja suvlasničkih dijelova udio bračnog druga u zajedničkoj imovini određuje se prema njegovom doprinosu u stjecanju te imovine (čl. 279. i čl. 281. st. 1. Zakona o braku i porodičnim odnosima).

U smislu odredbe čl. 281. st. 2. Zakona o braku i porodičnim odnosima sud u slučaju spora određuje koliki je bio doprinos bračnih drugova u stjecanju zajedničke imovine, pri čemu vodi računa ne samo o osobnom dohotku i zaradi svakog od bračnih drugova, nego i o pomoći jednog bračnog druga drugome, o radu u domaćinstvu i porodici, brizi oko odgoja i podizanja djece, kao i o svakom drugom obliku rada i suradnje u upravljanju, održavanju i povećanju zajedničke imovine. Prema čl. 271. Zakona o braku i porodičnim odnosima imovina koju su bračni drugovi stekli radom za vrijeme trajanja bračne zajednice, ili potječe iz te imovine, njihova je zajednička imovina, dok je u odredbi čl. 253. st. 1. Obiteljskog zakona stipulirano da su bračni drugovi u jednakim dijelovima suvlasnici u bračnoj stečevini, ako nisu drukčije ugovorili.

U konkretnom slučaju nije sporno da stranke svoje odnose glede bračne stečevine nisu posebno ugovorile.

Dakle, u postupku utvrđenja bračne stečevine utvrđuje se koja je imovina stečena radom bračnih drugova odnosno koja potječe iz te imovine pa iz navedenog proizlazi da su stranke u postupku utvrđenja bračne stečevine - bračni drugovi. Stoga je neosnovan žalbeni navod da je tužitelj trebao tužbu proširiti i na trgovačko društvo, a s obzirom na to da je jedini način da se tužitelj upiše kao ovlaštenik na poslovnom udjelu u društvu presuda, pravilno je prvostupanjski sud prihvatio tužbeni zahtjev kako je postavljen u tužbi.

Pobijana presuda nije zahvaćena nijednom od bitnih povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. ZPP-a niti je pravilnost i zakonitost presude dovedena u sumnju žalbenim navodima.

Odluka o troškovima također je pravilna i zakonita te jasno obrazložena, sukladna s odredbom čl. 154. st. 1. i čl. 155.

ZPP-a i odredbama Tarife, a tu odluku tuženik konkretno niti ne pobija.

Slijedom izloženih razloga, valjalo je odbiti tuženikovu žalbu i potvrditi pobijanu presudu na temelju odredbe čl. 368. st. 2. ZPP-a.

Zagreb, 28. svibnja 2020.

Predsjednik vijeća Kamelija Parać